

A HALÁSZAT MINDEN ÁGÁZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

FŐSZERKESZTŐ: UNGER EMIL DR. * FELELŐS SZERKESZTŐ: IFJ. DR. SZABÓ ZOLTÁN.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. em. 259. fogadja.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.
Országos m. kir. Halélettani és
Szennyvízvizsgáló Intézet

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 15 pengő.} \\ \text{Fél évre 7.50 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 20 pengő.} \end{array} \right.$

Posttakpt. cseksz.: 10.094. Állami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Zoltán Szabó jun.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér II. em. 259.

Redaktion: Kgl. Ung. Landes-
anstalt für Fischereibiologie
und Abwasserkunde. Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Olvasóinkhoz. Dr. Unger Emil és ifj. Dr. Szabó Zoltán. — Egy korszerű halászati törvény jogi alapjai. Dr. Szlezák Lajos (Folytatás). — A húsjegy és halfogyasztásunk. Uzoni László. — A pénzecs pír. Dr. Mika Ferenc és Dr. vitéz Varga Lajos. — A csallóközi halászelet. Khin Antal. — Társulatok—Egyesületek. — Ujdonságok—Vegyesek. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND. An unsere Lesern. — Die Rechtsgründe eines modernen Fischereigesetzes. — Fleischkarten und Fischkonzum. — Die Äsche. — Fischerei im Csallóköz. — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten. — Preisliste. — Anzeigen.

Olvasóinkhoz!

Az Országos Halászati Egyesület irántam megnyilatkozott bizalmából 1924. január 5-én vettem magamra Répássy Miklóstól, az ő ajánlatára, e nagymultú szaklap minden gondját, mint időrendben a harmadik felelős szerkesztő.

Két nagynevű elődöm nyomdokait igyekeztem követni, akiknek tanítványuk voltam, s akik az én szerkesztésem idejében továbbra is cikkírói voltak ennek a lapnak. Az ő neveik: — Landgraf Jánosé és Répássy Miklóse — a tudományos alapokra fektetett magyar halászat és halgazdaság út-törő munkájának megindítását, megszervezését, illetve e munka széles alapokra fektetését és olyan eredményességét jelentik, hogy erre a külföldi szakkörök is felfigyeltek.

Ez a lap tehát a modern magyar halászatnak és tógazdálkodásnak már a bölcsőjét ringatta. Majd nevelte, tanította, irányította ezt a nemzetgazdasági tényezőt, míg izmos, tetterős szervezetté fejlődött. Ezt a felvilágosító, oktató és tanácsadó munkát igyekezett folytatni tovább az én felelős szerkesztői és kiadói tevékenységem hosszú ideje alatt is, min-
dig önzetlenül, csakis a magyar halászat egyetemes érdekeit tartva szem előtt.

Hogy ez a törekvésem mennyire sikerült, ennek megítélését olvasóinkra bízom. Most pedig elődeimet követem abban is, hogy idejében átadom a szerkesztés és kiadás további gondját és felelősségét nálamnál fiatalabb munkaerőnek. Ezt nyugodt lelkiismerettel tehettem, mert a szerkesztés idejét tekintve — rekordot értem el: elődeim 12—12 évvel szemben 19 esztendőig gondoztam a „Halászat”-ot, helyettes nélkül és szünet nélkül, s ma már idősebb vagyok, mint elődeim voltak akkor, midőn e lapot utódjuknak átadták.

A tollat azért még nem szándékozom letenni én sem, és mostantól fogva egyesületünk bizalmából — egyelőre még főszerkesztő címmel — munkatársra vagyok e lapnak, tanácsadója új felelős szerkesztőknek és kiadónknak és továbbra is tagja maradok az Országos Magyar Sajtókamarának is. Tehát nem veszek búcsút olvasóinktól s a jövőben is igye-

kezni fogok, hogy a magyar halászat egyetemes érdekeit szerény képességeimmel előmozdítsam.

Midőn egyesületünknek, cikkíróinknak és olvasóinknak hálásan megköszönöm az irántam, mindenkor tapasztalt oszlatlan bizalmat és ragaszkodást, legyen szabad kérésem, támogatásuk ennek a szép multú lapnak új felelős szerkesztőjéért és kiadójáért és az ő önzetlen törekvéseit, valamint a lap tulajdonosát: az Országos Halászati Egyesületet a jövőben is.

Soha ne feledjük, hogy a halászat különféle ágazatait tekintve is igazság: tömörülésben és egységben van a magyar erő!

Budapest, 1943. április 1-én.

Dr. Unger Emil

m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi főigazgató,
a halgazdaságtan egyetemi magántanára.

Olvasóinkhoz!

A 44 éves dicső multra visszatekintő és a szaklap kiállításán bronzérmeket nyert „Halászat”-nak eddig három felelős szerkesztője és kiadója volt. Néhai Landgraf János volt az első 1899-ben, aki 42 éves korában került a lap élére s azt 12 éven és négy hónapon át irányította. A második Répássy Miklós 1912-ben 48 éves korában vette át a lapot s 12 éven át volt annak hivatott őrzője. Utódja, a harmadik szerkesztő, tanítványa Dr. Unger Emil lett 41 éves korában 1924-ben s 19 éven át működött lankadatlan szorgalommal.

Most Dr. Unger Emil visszavonhatatlan és megmáshíthatatlan lemondása következtében ajánlatára az Országos Halászati Egyesület megbízásából — 33 éves koromban — mint a legfiatalabb szerkesztő és kiadó lettem Mesterem utódja, a sorban a negyedik.

Nagy nevű és az ország határain is túlnőtt tekintélyű elődeim munkásságát, valamint elévülhetetlen érdemeit mindnyájan ismerjük. Tudásuknak, tapasztalataiknak, maradandó alkotásaiknak, irányító munkájuknak a magyar halászat tár-

sadalma igen sokat köszönhet. Elődeim alapozták meg a lapunk tekintélyét is, biztosítva a lap célját és az ennek megfelelő szellemet, színvonalat és tartalmat.

Igy tehát feladatomban nem lehet más, mint nagy elődeim nyomdokán haladva az általuk kitaposott ösvényen előre-, továbbmenni! Ez az út minden tövisével és gondjával könnyű lesz, ha munkámat és törekvéseimet a „Halászat” elődeim toborozta neves munkatársainak és lapunk mélyen tisztelt olvasóinak megértése és támogatása kíséri.

Szerintem a magyar halászat társadalma — a halászok, sporthorgászok, tógazdák, nagy- és kiskereskedők, azaz a termelők és fogyasztók együttese — a még megnagyobbodó agrár Magyarország és erejének egyik letéteményese és harcosa. Ezt a harcot szolgálja — mint a harc egyik nemes és kimagasló fegyvere, valamint az összetartás és egységesség biztosítója — a lapunk is. Hazánkat naggyá tenni kötelességünk, de ezt csak harccal érhetjük el; a mi harcunk pedig a munka.

„Improbis labor omnia vincit!”

Megfeszített munka mindent legyőz!

Budapest, 1943. április 1.

ifj. dr. Szabó Zoltán
kir. vegyész.

Egy korszerű halászati törvény jogi alapjai.

Írta Szlezák Lajos.

(Folytatás.)

Minden halászati szakkönyv egyezik abban, hogy a halászatnak régen sokkal nagyobb jelentősége volt a táplálkozás szempontjából, mint ma, illetve mint a fejlett, félig-meddig iparosított mezőgazdaság és a nemzetek közötti szabad forgalom korában. Részben nyugodtan mondhatjuk, hogy a halászati törvény óta csak folytatódott az elértéktelenedés. Lényegesen változott azonban a helyzet a második világháborút megelőző bekerítési politika és gazdasági blokádnak, majd a világháború kitörése folytán. Nyilvánvalóvá lett, hogy Európának nemcsak most kell önmagát ellátnia, hanem ha meg akarja őrizni elhatározási szabadságát és függetenségét, úgy feltétlenül biztosítania kell önelátását a háború utánra és állandó jelleggel is. — Minthogy pedig Európa máris sűrűn lakott és lakossága előreláthatóan számban emelkedni fog, nem mondhat le egy olyan nagy terület gazdasági kihasználásáról, mint a belvizek és különösen a nagy folyók sokezer négyzetkilométernyi felülete. De nem is bízhatja ennek kihasználását a parti tulajdonosok ezreinek magánkezdeményezésére, amely a felelős megoldására akkor sem volna képes, ha a legjobb indulattal volna. A medertulajdont ma elméleti és képzelet vonalak sokezer darabkára szabdalják, szerencsére azonban a nagy vizek mit sem tudnak erről, szabadon folynak és szabadon érik bennük a hal is. A haltenyésztés előmozdítása az összefüggő egységben szétterülő, lefutó vízen egységes irányítást követel meg, a fogható halmennyiség fokozása pedig nem magán, hanem eminens közérdek. Az európai népek önrendelkezése és szabadsága elleni vétek volna, ha az állam nem lépne azzal a hatalmával, hogy ezt az egységes irányítást magához ragadja és hatalmi szóval biztosítsa a tenyésztés fokozását. Halászati társulatok létesítése, azok felügyelése és ellenőrzése biztosítja ugyan, hogy a sokezer vízparcella száma pár százra, vagy tucatra csökkenjen, lehetővé teszi, hogy a község területén talán nagyon, talán nem nagyon későn beavalkozzék, de a kisebb számú nagyobb részek keletkezésével még nem egység és a hibáknak utólagos beavatkozás útján való korrigálása még nem tervszerűség. A szomszédos halászati társulatok összhangja és együttműködése természetüktől függ. Csak tőlük függ, érintkeznek-e egyáltalán közvetlenül egymással, vagy csak a felügyelő hatóságon keresztül. Belső életüknek „alkotmányos” zavarai közellátási és termelési érdekeket béníthatnak meg.

Az a körülmény, hogy a felügyelő hatóság a «szabad» társulás vezetésébe is beavatkozhat, egyrészt alássa az autonómia gondolatát ott is, ahol arra valóban szükség lehet, másrészt az, hogy az egymással szomszédos társulatok kö-

zül a fele, vagy a háromnegyed része okot ad a hatósági beavatkozásra és az autonómia felfüggesztésére, még mindig nem biztosítja az egységes vezetést, mert hiszen az erre okot nem adott társulatok még mindig külön utakon járhatnak.

De itt van a halászat, mint termelési ág és a halászok, mint őstermelők kérdése is. — Mindinkább érvényesül az a gondolat, hogy még az ipari államokban is (pl. Németország) az állam igazi alapja, a nép megújulásának, szaporodásának örök rezervoárja az őstermelő népiesség. Ha igaz az, hogy a természetben és az őstermeléssel való foglalkozás biztosítja a harcra képes testet és a nemzeti gondolat megőrzését iránt fogékony, tájhoz kötött, földjét szerető lelki alkatot, úgy bátran mondhatjuk, hogy ez annál inkább áll, minél ősbib termelési ágról van szó.

Minden földműveléssel kapcsolatos termelési ágnál az az irány érvényesül, hogy a földet annak kell juttatni, aki azt valóban műveli. A szorosan vett földbírókra nézve ezt — helytelen eszközzel, t. i. a földnek felszabadítása után szabad forgalomba bocsátásával — a liberalizmus is elvileg elismerte. Hiszen végső eredményében ezt szolgálta a jobbágyfelszabadítás és földteherrendezés is. Ezt szolgálja azóta is minden földreform és telepítési törvény.

Mint említettük, a középkorban a latifundium volt az uralkodó birtoktípus. A nagybirtokok jobbágysai mellett az itt ott található szabad paraszt inkább történelmi kuriozum volt, mint önálló termelőtípus. Társadalmi réteg meg, olyan értelemben, hogy szorított és osztolt volna, egyáltalán nem volt. Mikor a jobbágyfelszabadítás és a földteherrendezés megosztotta a földet a volt földesúr és jobbágysai között, egy a gazdasági fejlődés egyéb ágai, más termelési ágazatok által diktált folyamat indult meg, amely ma is tovább tart. A termelési tökéletesítés és a termelési eszközök (gépek) mind drágábbá válnak, a földművelés nehezebbé lesz, hogy önálló (fizikai) személyek nagyobb birtokokat tartsanak kézben. Minthogy egy modern gépekkel, mezőgazdasági iparral felszerelt nagybirtok a száz év előtti hasonló nagyságú birtoknak sokszorosát éri, a nagybirtok területi állományának megmaradása nem nyugalmi állapot, hanem a tőkének a társadalmi egyensúly szempontjából minden földre oromnál veszélyesebb gyorsütemű akkumulációja volna. Ha a nagybirtok területét érintetlenül hagynók, az annak megműveléséhez szükséges tőke mennyiség fizikai személyek által nem sokára elő sem volna teremthető és a birtok nyíltan, vagy jogilag burkolt gazdasági formákban jogi személyek, tehát a földtől távolálló rétegek, esetleg spekulánsok kezére jutna. Meggyőződésem, hogy az eddigi mérésben törvénybeiktalt fő dreormok (beleértve a telepítést stb. is) a nagybirtoknak csak a területét érintették, a tőkeértékét azonban nem. A megváltási árak helyes felhasználása, helyes investíciók mellett a nagybirtokos (érteve ezalatt mindenkit, aki már nem személyesen műveli a földet, tehát a középbirtokost, sőt a nagyparasztot is) osztály gazdasági erejét az eddigi reformok nem érintik, sőt növelik. A földreform, telepítési stb. törvények nemcsak közvetlenül halászkba jutatták a földet olyanoknak, akiknek nincs, hanem megakadályozták, hogy akinek van, sőt bőven van, elveszítse azt azon és azért, mert annak értéke és értékével együtt a kezelés által absorbeált tőke oly rohamosan növekszik, hogy a szükségletet magános ember már nem tudja kielégíteni. A földreform tehát úgy evolútiós, mint most vázolt konzervatív részében és hatásaiban egyaránt azt a célt szolgálja, hogy a föld azé az osztályé legyen is és maradjon is, amelyik a földműveléssel foglalkozik.

Csak a tulajdonjog fent részletesen tárgyalt helytelen és elméleti konstrukciójának volt következménye az, hogy amit a földművelésre nézve elismernek, annak épp az ellenkezőjét tették a halászával.

A halászatot, voltaképp a halászati törvény fosztotta meg a víztől, mikor a halászvízet (illetve voltaképp a víznek azt a tulajdonságát, hogy abban halászni lehet) a medertulajdonosnak adta.

Az Árpádok korában nem lehetett volna különös, nem lett volna célszerűtlen és főleg, nem lett volna a jog általános elveivel ellentétes, ha a halászat mindig a földbíró-

tokost illette volna. Hiszen a földesúr — aki ebben a korban szinte mindig nagybirtokos — a szántást-veést és a halászást egyaránt rabszolgákkal végeztette. A rabszolgának, aki jogi értelemben nem személy, mindegy ki számára halászik. Nincs is a földhöz kötve, hanem az úra személyéhez. Ebben a korban halász-rend nem is alakulhatott ki.

A jobbágykorban viszont a jobbágy a földhöz volt kötve, de akkor biztosítva is volt a halászata. A föld sem volt az övé, akárcsak a víz, nem volt szabad tulajdona, de a halászat után is éppen úgy kellett részt adnia, mint minden más után és ha ezt megadta, éppen mert apa után fiú volt ugyanahoz a földhöz kötve, apa után fiú volt biztosítva is a föld és a víz használatában. — A liberalizmus a földet odaadta neki, csak nem védte meg, a vízet azonban elvette.

(Folyt. köv.)

A húsjegy és halfogyasztásunk.

A Budapesten és Pestkörnyékén rendszeresített húsjegyek a főváros és környékének halfogyasztását természetesen igen nagy mértékben megnövelték. Először inkább csak a vendéglők szükségletének hirtelen és rendkívüli emelkedése volt szembetűnő. A nem állandóan vendéglőben étkezők legnagyobb része ugyanis főképpen olyan ételeket fogyaszt, amelyekhez nem kell húsjegy. Később azután a hárfaszonyok is mind gyakrabban és egyre növekvő számban vásároltak a halkereskedőknél. A halpiac élénksége különösen szombati napokon tapasztalható. Február utolsó előtti hetében a közönség elég későn értesült arról, hogy néhány húsjegy egyáltalában nem váltható be, így ennek a hétnek szombatján a vásárcsarnokok és a külső piacok halkereskedőit valószínűleg megostromolták. Egy-egy halkereskedő árúhelye körül olyan sok ember tolongott, amennyit azelőtt csak a karácsonyi ünnepek előtt láthattunk.

Sajnos a halkészletek egyáltalában nincsenek arányban a rendkívül élénk és egyre fokozódó kereslettel. Éppen ezért a legtöbb kereskedő a hét bizonyos napjain vagy egyáltalában ki se nyit, vagy csak délelőtt tart nyitva.

Mint általában mindig, amikor nagyon sok olyan vevő kíván halat venni, aki nem rendszeres halfogyasztó, most is főképpen az élőhal és elsősorban az élőponty után nyilvánul meg a legnagyobb érdeklődés. Ez az a halféle, amelyet a legtöbben ismernek és amelyek elkészítési módjához még leginkább értenek. A kereskedők panaszkodják is, hogy amíg élőpontyuk van, a jegelt és egyéb halfélék csak nagyon nehezen fogynak. Ennek azonban kétségtelenül az is oka, hogy a jegelt halak árai nincsenek arányban az élőponty-árakkal. Februárban még csak nagyon kevés természetes vízből származó hal került a piacokra, és így érthető, hogy azok ára meglehetősen magas volt.

A budapesti nagykereskedők mindjárt a húsjegy bevezetése után oly módon igyekeztek szabályozni az élőponty fogyasztását, hogy minden kiskereskedővel közölték, hetenként milyen mennyi égű élőpontyot adhatnak el nekik. Az állandóan növekvő kereslet következtében természetesen egyik kiskereskedő sem kaphat annyi élőpontyot, amennyi vevőinek kielégítésére elegendő lenne, ezért azután nagyon sokan csak a hét egyes napjain — általában inkább a hét végefelé — árusítanak élőpontyot.

A közelmúltban többször is elhangzott az az indokoltnak látszó panasz, hogy miért szállítottunk annyi élőpontyot Németországba, amikor a belföldi piacon is könnyen értékesíthető lett volna. A legtöbben azonban megfeledkeznek arról, hogy a Németországba irányuló halkivitel nem csupán üzlet, hanem bizonyos mértékben kényszerűség is. Nagyon sok olyan tógazdaságunk van, amelynek nincsen elég telelője, és így az őszi lehalászás eredményét nem tudja hosszabb ideig tárolni. A telelők vízellátásával is elég sok helyütt vannak bajok. A múlt év végefelé, a kevés csapadékú őszi hónapok után, kiváltképpen nagy gondot okozott a halak tárolása, sőt ez nagyon sok helyen egyáltalában nem

is volt lehetséges. Tógazdasági pontytermésünknek egy részét tehát kényszerűségből is ki kellett vinnünk Németországba, nem is szólva arról, hogy a belföldi piac akkor még ezeket a tételeket egyáltalában nem tudta volna felvenni.

Nagyon kevés tógazda volt hajlandó halát a tavaszi hónapokra eltenni. Egyrészt nem szívesen vállalták a teleltetés kockázatát, másrészt pedig azt mondták, hogy a tavaszi áremelkedés nincsen arányban a tárolás kockázatával, költségével és a halak súlyának apadásával. Márpedig a kereskedőknek igazán nem lehet elegendő pontyuk tavaszra, ha tógazdaságaink a hosszabb ideig tartó tárolásra nem hajlandók.

A tavaszi hónapok folyamán természetesen a halfélék iránt egyre nagyobb mértékben fog érdeklődni a vásárlóközönség. Ez más esztendőknben is így volt, nyilvánvaló tehát, hogy idén még sokkal inkább így lesz. Reméljük azonban, hogy a korai kitavaszkodás következtében szabadvízeinken nemcsak megindul a halászat, hanem jó eredménnyel is jár. Így, ha élőpontykészleteink a rendkívüli mértékben megnövekedett kereslet kielégítésére nem is elégségesek, talán nyíltvízeink halászái el fogják tudni látni kellő mennyiségű hallal a belföldi piacot. Ennek pedig nemcsak a mostani nehéz közellátási viszonyok idején van nagy jelentősége, hanem igen kedvező hatású lehet az ország halfogyasztásának későbbi megnövekedésére is. Joggal feltételezhető ugyanis, hogy akik most csak kényszerűségből vesznek halat, azt megkedvelik, — és szívesen fogják vásárolni majd olyankor is, amikor már bővében leszünk mindenféle más élelmiciknek.

Uzoni László.

(E cikket márciusi számunkból a közvetlenül lapzártá előtt megjelent halászati tilalmi rendelet szorította ki. A szerzőtől nyert értesülésünk szerint természetes vizeinkből március folyamán is nagyon kevés hal került fel Budapestre. Ennek a kedvezőtlen vízálláson kívül az is oka, hogy a kereslet a halfélék iránt a vidéken is nagyon érezhetően fokozódott, s a hal ma olyan helyeken is keresett cikk, ahol régebben alig-alig lehetett eladni. A szerk.)

A pénzes pér. (*Thymallus thymallus* L.)

Irták: Dr. Mika Ferenc és dr. vitéz Varga Lajos.

1. Bevezetés.

A pisztrángról írt és a *Halászatban* megjelent tanulmányunkhoz a Felvidék és Stájerország vizeiben gyűjtve gyakran nyílt alkalmunk a pisztránggal sok helyen együtt élő szép halnak, a pénzes pérnek megfigyelésére is. Trianoni Hazánk területének vizeiből ez a hal hiányzott. Nemrégén visszatért hegyvidékeinken azonban sok olyan vizet kaptunk vissza, amelyekben őshonos és így újra halfaunánk tagjává vált. Ezért elhatároztuk, hogy összegyűjtjük megfigyeléseinket és azokat a halról felderített korszerű adatokkal kibővítvé olvasóink elé tárjuk.

A *Lazacféle* (*Salmonidae*) családjához tartozó *Microstomi*-alcsaládot hazánk vizeiben csak a pérhalak (*Thymallus* Cuv.) nemzetségéhez tartozó pénzes pér (*Thymallus thymallus* L.) képviseli. Az alcsaládnak Európában élő másik nemzetségébe tartoznak az alakokban gazdag *marénák* (*Coregonus* Art.), amelyek, bár a pénzes pérrel jobbára azonos földrajzi területeken élnek, hiányoznak a mi vizeinkből.

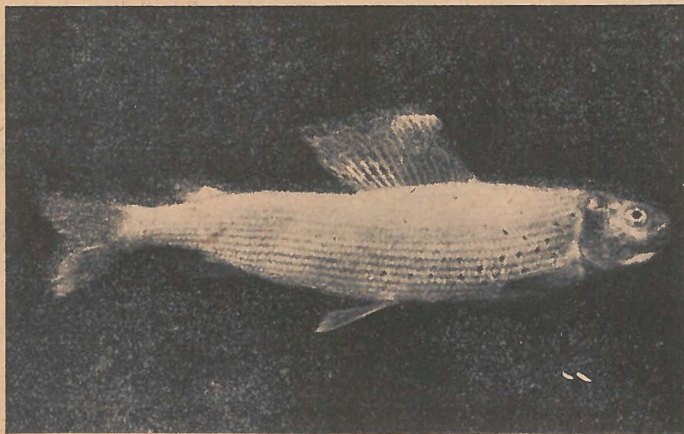
2. A *Microstomi*-alcsalád rövid jellemzése.

A *Microstomi*-alcsaládhoz tartozó halak a *Macrostomi*-alcsalád tagjaitól (ezt az alcsaládot vizeinkben az őshonos *sebes pisztráng* és a *dunai galóca*, továbbá az Északamerikából betelepített *szibériányos pisztráng* és a *pataki szabling* képviselik) jelentősen kisebb hasfélékű és gyengén fogazott szájukon kívül a nagyobb, jól látható pikkelyeik

révén is könnyen megkülönböztethetők. Csillogó cycloid pikkelyeik, nyúlánk alakjuk némileg az u. n. *fehérhalakra*, vagy a vizeinkben igen ritkán előforduló *fattyú heringekre* (*Alosa*) emlékeztetnek, de ezekkel csak a kevés szakismerettel bíró emberek tévesztik össze, mert hátvonalkon a hát és a farkúszó között, a visszafejlődött második hátúszó csökevényeként zsír és kötőszövetrel kitöltött *bőrlebenszövetből álló zsírúszót viselnek*. Az ezekben lévő szaruszálak világosan elárulják a zsírúszók egykori rendeltetését.

3. A pérhalak rövid jellemzése és rendszertani helye.

A *pér-nemzetség* elterjedési köre az északi féltekére esik. Meglehetősen széleskörű lakóhelyük kiterjed majdnem egész Európa, Ázsia, Északamerika és a Sarkvidék vizeire. Főleg a folyóvizekben élnek. Külső alakjuk nagyon hasonlít a marénákéhoz, de ezektől a hosszabb 14–16 osztott és 7 osztatlan sugárból álló hátúszójuk (a marénák hátúszójában mindössze csak 8-12 osztott és 3-5 osztatlan sugár

1. ábra. Pénzes pér.

található), továbbá az erősebben tapadó és nem lazán ágyazott, nem könnyen kibulló pikkelyeik révén jól megkülönböztethetők. A pérhalak hátúszója a hasúszó előtt ered; erősen fejlett, hosszánál jóval magasabb. Pikkelyeik közep-nagyok. Szájnyílásuk kicsi és szűk. Az állkapocs, az ekecsont és a szájpaddlás fogazott. A fogak aprók.

Tengeri eredetű halak, amelyek csak az újabb geológiai korban vándoroltak be az édesvizekbe. A nemzetségnek kevés faja van; ezek közül egyedül a *pénzes pér* él Európában. Legközelebbi rokonai a *Thymallus tricolor Cope* és a *Thymallus signifer CV* Észak-Amerika édesvizeit lakják.

Az újabb rendszertanokban a *Lazacfélék* családját több új családra bontják szét. Ebben az osztályozásban a *pérhalak* külön családként (*Thymallidae*) szerepelnek. Némelyek a *ragadozó lazacfélék* és a *békés természetű marénák* (*Coregonus*) mások pedig a lazacok és a bűzös lazacok (*Osmerus*) közötti átmeneti alakoknak tekintik a pérféléket.

A pénzes pér.

Népies neve *Herman Ottó* szerint: lepényhal, márnafiú, ón, ónhal, pénzes, pénzes pisztráng; *Kriesch* zászlós-timolónak, *Tasner* pedig timalkó szemlingnek nevezi.

Alakja és leírása. A pénzes pér alakja megnyúlt. Hátvonala az orrtól a testének első harmadából kiemelkedő hátúszóig egyenesen ívben emelkedik. Bár hátvonala meglehetősen éles, a hal teste csak mérsékelten lapított. Szélessége kb. a magasság felének felel meg. A hasi vonal gyengén ívelt, majdnem vízszintesen halad az alsóúszó kezdetéig.

A halántékrészeken lapított fej aránylag kicsi és hegyesedő, magasabb mint széles. Hossza a test hosszúságának kg. 17-19 %-át teszi. A kettős orrnyílás közelebb áll a szemhez, mint a meglehetősen széles orrhegyhez. A tompa orrhegy széle az alsó állkapocs fölé hajlik, ezért a száj majdnem alsó állású. A szájnyílás szűk, az oldalnézetben vízszahajló szájjug csak a szem első részének vonaláig ér.

(Folyt. köv.)

A csallóközi halászélet.

— Szerszámjárás. —

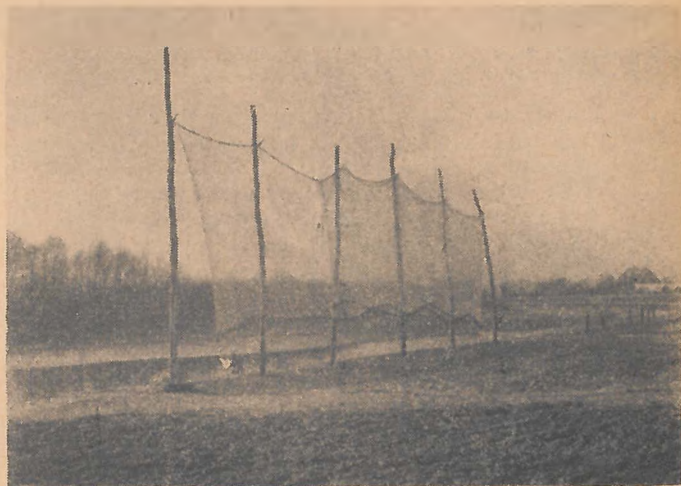
Írta: *Khin Antal*

m. kir. tanítóképzőintézeti igazgató.

A székesfőváros népművelési bizottságának szakelőadója.*

Csallóköz őstörténeli szempontból a magyarság klasszikus miniatűr földdarabja. Képe kicsiben az őshazáinknak. Halászatra, vadászatra, állattenyésztésre igen alkalmas terület volt egykor. A szilajpásztorkodás még ma is megtalálható a halászat mellett.

Legendás «Aranykert» nevét nemcsak a Duna fővényében található aranytól kaphatta, hanem bizonyára aranyatérő halaitól is, melyek közé elsősorban a viza tartozott.

Az öregháló a tericsfákon.

De más hal is akadt bőven. Különösen nagy mennyiségben fordult elő a ponty, melynek itt igen jó ivóhelyei voltak. Még a múlt század első felében bőven volt. Öt-nyolckilós példányok gyakran akadtak. Arany ponty volt a halászok céhjelvénye is üveg szekrénykében. A céhládára ugyancsak a ponty volt jól-rosszul kifaragva. A komáromi halászok céhládáján ma is látható.

Csallóköz ösidők óta vízben gazdag terület volt. Száz meg száz dunaág szelte keresztül-kasul itt-ott tóvá szélesedve.

Nemcsoda, hogy a magyarság már a honfoglaláskor megszállta. Innen magyarázható az is, hogy sajátos régi templomai a kereszténység első évszázadaiba nyúlnak vissza. Itt volt birtoka a legendás Lél vezérnek, akinek nevét a három Lél őrzi (Érsek-Lél Kis és Nagy-Lél). Lehellet itt birtoka Lél vezértársának Bulcsú karkásznak is, aki a harmadik fejedelmi méltóságot viselte és Konstantinápolyban vette fel a keresztiséget. Erre mutatnak a régi Bulcsú nevű helyek. Nem lehetetlen, hogy az egykori Szentgyörgyúr falu régi templomát, mely Csallóköz legrégebbi egyháza közt van említve, Bulcsú építtette, mert közel esik a Bulcsú nevű régi telepekhez. Ezen templomnak görög feliratú freskói voltak (Vazul és Aranyszájú Szent János). Csallóköz régi nemzetségei közül pedig az Árpád-korban a Kalapán-Kuppány nemzetség halászik itt óriási területen.

A csallóközi előkelő uraknak sok halászó helyük van. Sok szégyével vagy vizafogóval és vejsz vagy vejszhellyel. Ezek királyi adománytárgyak, csakúgy, mint a várak, vagy

* Szerzőnk *Khin Lajos* doborgazi céhbéli halászmeslerek fia. *Khin Lajos* 84-ik élet évében még ma is jár halászni. — A család kitünően ismeri a csallóközi halászati viszonyokat, szerzőnk pedig főleg csallóközi néprajzal és régészettel foglalkozik. Igazgatója a Csallóközi Múzeumnak is.

földek. Jelentőségük azért is hangsúlyozva van, hogy az oklevelek latin szövegében e halászeszközök magyar nevükön szintén mindig megemlíttetnek.

A keresztény világban a sok bőjt nagy jelentőségűre emelte a halat. Így bőséges hasznát adott a tulajdonosnak. A termény-gazdaságon alapuló középkori gazdasági rendszerben előkelő szerepet töltött be.

Csallóköz halászata ma már végnapjait éli. Nemsokára el is pusztul. Az idők hozzák ezt magukkal. A halászok

A Céhmaster és a felesége.

A mester Szent-Péter-szakállt visel. (A XIX. század 70-es éveiből való fénykép.)

ma csak tengetik életüket, mert a halállomány rohamosan ritkul. Ezt a halászok szerint a Duna szabályozása, a sűrű hajózás, a folytonos áradások s a gyárak szennyvize okozza.

Csallóköz halászaik még nem oly régen két csoportba tartoztak. Egyik volt a céhes halász, másik a paraszt-halász. Ez utóbbi halászott a legősibb szerszámokkal, a *vejszével, kutlyogóval, vörsével* (=verse), *kocával* (=kecc), lélen pedig leginkább *szigonnyal, lepővel, lapogatóval*.

Földmíveléssel is foglalkoztak (ezért volt a nevük paraszt-halász). Többnyire csak a hideg idők beálltával folytatták a halászatot ősi szerszámaikkal, mikor a földmunka szünetelt.

Olyanformán éltek életüket, mint Lebédia és Eteleköz magyarjai, akikről az arab *Ibn Rusta* írja, hogy nyáron legeltetnek, földet művelnek, télvíz idején pedig a folyóvizekben halásznak. A csallóközi pásztorok egyik-másikának még ma is van mindég valamilyen halászszerszáma.

A céhes halászatnak két nagyobb központja volt. Egyik Somorja, másik Komárom. Felső és Középső Csallóköz halászaik a somorjai céhbe tartoztak. Ennek emlékei teljesen elpusztultak. Céhjelvényük volt az *arany ponty* üveg-szekrénykében. Céhládájuk az iratokkal talán va ahol valami gyűjteményben lappang vagy valami őszeresnél, mert eladták a céhjelvényvel együtt. Gyűű cikkel Szent Péter napján (Péter-Pálkor, jun. 29.) lartolták Somorján a halászok korcsmájában. Ekkor történt a legénnyé és a mesterré avatás is, mikor *társposharat* üfirtettek. A bornak ilyenkor szabott mértéke volt. A legénység egy forintot és egy icebort kapott és új ruhát a mestertől. Félévig ingyen tartozott dolgozni a mesternél, azután vándorolni ment. Az inast akkor avatták legénnyé, ha már értett a szerszámokkal való bánásmódhoz és olyan erős volt, hogy az öreghalót a *folyó-halászat*on a derekán az *öregapatyú* kötelével meg tudta tartani és a *vörsét* (=varsa) meg tudta

kötni. Ezt a mesterek előtt kellett elkészíteni. Ez volt a *remek*. Az öreg halászmestereknél kötelező volt a szakáll viselet. Rendesen 50-dik év körül már szakállt eresztettek. Ezt nevezték Szent Péter-szakállnak. Zsinóros fekele vagy barna magyaros ruha és csizma volt a viseletük. Kalapjuk fekete pörge kalap. A legények gémtollat viseltek a kalapjuk mellett. Az új legény társait a felavatás után hármilyen öreg volt, legezte. A még inas társainak ezentúl magázni kellett őt. A mesterek a legényt lelegezték, a legény azonban a mestert nem. Még akkor sem, ha öregebb volt a mesternél.

Különösen gondot fordítottak a vallásos életre. templomba el kellett járni minden ünnepeken és vasárnap. A mester az inast a prédikációból ki is kérdezte, s ha nem tudott felelni helyőle, nem kapott ebédet.

Ürnapján Somorjára mentek és ott részt vettek a körmenetben. (Folyt. köv.)

Társulatok—Egyesületek.

Jegyzőkönyv

felvétel az Országos Halászati Egyesület 1943. évi március hó 18-i választmányi üléséről.

Jelen voltak: gr. Jankovich Bésán Elemér és Corchus Zoltán alelnökök, Brandt Ignác, br. Bornemissza Tivadár, dr. Gébert József, Heincz Pál, Köhler Géza, Manninger G. Adolf, Nyáry János, dr. Raskó Pál, Répássy Miklós, Tóth József, dr. Unger Emil, Uzoní László és id. Zimmer Ferenc választmányi tagok, valamint Kontur György kir. műszaki tanácsos, ifj. dr. Szabó Zoltán szerkesztő és Orosz Irén pöntáros.

Kimentették magukat: Antalffy Antal, Corchus Dezső, Darányi Béla, Iklódy-Szabó János, Illik Viktor, Dr. Maucha Rezső, Purgly Sándor, ifj. Zimmer Ferenc.

gr. Jankovich Bésán Elemér Elnök üdvözli a Választmányt és megállapítja a határozatképességet.

2. A legutóbbi választmányi ülés óta tagul jelentkeztek:

Bácsordasi Halászati Szövetkezet, Bácsordas, Magyar Általános Gyufafabri R.-t. gazdasága, Mártonpuszta, Piller József halász, Fertőboz, Theiner József Mihály halász, Fertőboz.

A Választmány javasolja a tagok felvételét és a közgyűlésnek a tagfelvétel megerősítésére előterjesztést tesz.

3. Alapszabálymódosítás.

Corchus Zoltán: A választmány által letárgyalt és elfogadott alapszabály-tervezetet a Földmívelésügyi Miniszter Úrhoz tudomásulvétel és jóváhagyás végett felterjesztettük.

Répássy Miklós: Akkor, amidőn a Választmány már elfogadta a tervezetet, nem lehet a felszólalásnak az a célja, hogy azt befolyásolja. Sajnos az alapszabály tárgyalásánál nem lehetett végig jelen. Tekintettel a multa és esetleg a jövőre is, kijelenti, hogy nem állhat az alapszabálymódosító javaslat mellé három okból. A tervezet nem mondja ki a tagok egyenjogúságát, korlátozza tevékenységüket és nem elég világos. A külső tag, aki messzebb van, nem fogja megérteni, hogy micsoda joga és kötelessége van. A másik az, hogy az egyesület közgyűlését csonka hatáskörűvé teszi. Végül pedig az egyesület kifelé való fellépése nehezkessé válik.

Elnök felkéri a választmányi tagokat, hogy további hozzászólásaikat tegyék meg.

Corchus Zoltán: Répássy Öméltósága kifogására vonatkozólag megjegyzi, hogy ezeket a kérdéseket alaposan megtárgyalták és az általános véleményem ezzel szembehelyezkedett. A vélemény eltéréseket némely szakosztályi tagnak korlátozott joga váltotta ki. A végrehajtó bizottság szervezete azonban kiküszöböli ezeket az aggályokat. Minden tagnak azonkívül meg van a lehetősége, hogy érvényesítse esetleges aggályait.

Elnök megköszöni a felszólalásokat és a Választmány tudomásul veszi az új alapszabálytervezet felterjesztését.

4. A közgyűlés előkészítése.

Kontur György: Az első határozatképtelen közgyűlés március 17-én volt, amelyen kb. 10-en vettek részt. Minden egyesületi tag névreszló meghívót kapott, amelyen hangsúlyozva volt, hogy határozatképtelenség esetén március 30-án lesz a közgyűlés. A közgyűlésre két indítvány érkezett. Az egyik a fenékhorgászatra vonatkozik. E kérdés elődöntése azonban a helyi vásárosnaményi-csapi Halászati Tár-

sultra tartozik. A másik, a forgalmiadóra vonatkozó panaszt Szöllösy Ferenc nyújtotta be.

Corchus Zoltán javasolja, hogy e kérdésben a Titkárság adjon vezetteknek választ.

id. Zimmer Ferenc a forgalmiadóval kapcsolatban javasolja, hogy az egyesület újoldal járjon el. Számos olyan cikk van, pl. a libamáj és a szárnyas, ami nem esik forgalmiadó alá.

E kérdéshez *Köhler Géza*, *Corchus Zoltán*, *Répássy Miklós* és *Uzoni László* szólnak hozzá, megállapítva, hogy az egyesület annakidején a forgalmiadó újabb megállapításakor eljárt a Pénzügyminisztériumban, de a rendelet visszavonása ellen nem lehetett semmit elérni. A kérdés 1875. évre nyúlik vissza, amidőn a földadó alá eső művelési ágakat állapították meg. Az idő jelenleg nem alkalmas a kérdés elintézésére, mivel az államnak pénzre van szüksége a háború miatt. Az ügyet azonban napirenden tartja.

A Választmány az elhangzott felszólalásokat magáévá teszi.

5. Tagdíj emelés.

Kontur György: A tagdíj emelésre vonatkozólag egy korábbi választmányi ülés már határozott. Akkor azonban még nem volt kész az alapszabálymódosító javaslat, amelynek alapján mód van most arra, hogy a tagdíj fizetésének mértékét a szakosztályi szavazatok száma alapján állapítsák meg akként, hogy ahány szavazattal rendelkezik az illető, annyiszorosát fizeti az alap tagdíjnak. Ezáltal ugyanis mód volna arra, hogy a kis emberek tagdíja változatlanul 12 pengő legyen.

Köhler Géza: Javasolja az egységes tagdíj megállapítását azzal, hogy a szakosztályok külön hozzájárulást állapítsanak meg a szakosztályi költségekhez.

A kérdéshez *Uzoni László*, *Nyáry János*, *Manninger C. Adolf*, *dr. Raskó Pál*, *Zimmer Ferenc*, *Répássy Miklós*, *Corchus Zoltán* és *dr. Gébert József* szóltak hozzá. A felszólalók javasolták a 12 pengős tagdíjnak 15 pengőre történő fel-emelését. Valamint az egyes érdekelt tőgazdák, nyíltvízi halászok és halkereskedők körlevélben való felhívását egy önkéntes adomány befizetésére. Az önkéntes adomány nagysága hasonlóan volna megállapítandó, mint az alapszabálytervezetnek a szavazatok számára vonatkozó része.

Manninger G. Adolf javasolja az érdekképviseleti rendszer megvalósítását és a kötelező tagságot.

A Választmány a tagdíj-emelésre vonatkozó javaslatot elfogadja.

6. Csillagfürt ügy.

Kontur György: A csillagfürt kiutalás állandó témája a választmányi üléseknek. Az egyesülethez számos panasz futott be, ezek kivizsgálására egy pro memoriát készítettünk, amelyet az illetékes helyre eljuttattunk. Remény van arra, hogy az Olajosmagkiviteli Egyesülés, illetve a kijelölt kereskedők a kiutalt mennyiséget leszállítják. Az idej csillagfürt vetőmaggal kapcsolatban néhány vagon vetőmagra számíthatunk, amelyet az igénylők között szétosztanánk. A jövő évi csillagfürt szükséglet biztosítása érdekében termelési szerződéseket kívánunk tagjainknak biztosítani. Az érdekelt tőgazdákat, amennyiben sikerült részükre valamit biztosítani, értesíteni fogjuk.

Corchus Zoltán előadja, hogy a kijelölt kereskedőknél azt tapasztalta, hogy nincs meg bennük a szállítási készség. Ezért javasolja, forduljon az egyesület körlevélben a kiutalásban részesült tőgazdákhöz, hogy az egyesülettel sürgősen közöljék: ki szállított és mennyit és ki nem szállította le eddig a kiutalt tételt. Ekkor fogunk tudni erélyesen fellépni, az összes panaszok birtokában.

Manninger G. Adolf javasolja: szólítsák fel igazolásra mindazokat a kereskedőket, akik a csillagfürt kiutalást nem tudják teljesíteni.

Nyáry János kifogásolja, hogy egyik 150 vagonos tételben 10 q homok volt. Amennyiben a 7%-os levonást nem fogják figyelembe venni, a tőzsdebizottsághoz fordul. Tudomása szerint 150 kg-ig a vasút nem veszi figyelembe a súlyhiányt.

A Választmány elfogadja *Corchus Zoltán* javaslatát és a csillagfürt ügyben a szükséges lépéseket megteszi.

7. Rézgálic ügy.

Kontur György bejelenti, hogy a Délvidék részére sikerült 15 q rézgálicot biztosítani a halászok hálóinak konserválása céljára. Remény van arra, hogy a dunai és tiszai halászok részére további néhány mázsa rézgálicot tudunk a jövőben biztosítani.

8. Nyári halár kérdése.

Corchus Zoltán: A kérdést időszerűnek tartja és javasolja a szükséges lépések megtételét. A hal árak április végéig vannak maximálva, kívánatos volna, ha a Választmány e kérdésben egy bizottságot küldene ki.

A Választmány *Corchus Zoltán* és gr. *Jankovich Bésán Elemér* alelnököket, továbbá dr. *Raskó Pál*, *Uzoni László* és id. *Zimmer Ferenc* választmányi tagokat kéri fel, hogy ez ügyben eljárjanak.

9. A kiállítási pavillon biztosítási díjának felemelése.

Kontur György: A kiállítási pavillon 1940-ben készült el és akkor 40 ezer pengőre biztosították. Tekintettel arra, hogy az értéke ma 120 ezer pengő körül van, javasolja, a biztosítási díjat 3 szorosára felemelni.

A Választmány egyhangúlag elfogadja a biztosítási díj alap 120 ezer pengőre való felemelését.

10. Indítvány a tilalmi rendelet felfüggesztése tárgyában.

Uzoni László a fogyasztó közönség nevében kéri a rendelet egyes pontjainak módosítását. A kérdéssel közellátási szempontból foglalkozik, volt idő, amidőn a halértékesítés okozott gondot és a tilalom nehézség nélkül volt keresztülvihető. 1941. év őszén előfordult, hogy Budapesten a csukának az ára 30 és 50 fillér között mozgott. Az elmúlt évben az ívás és a halak növekedése kedvezőnek volt mondható és ezért kéri a közellátási szempontokra való tekintettel a halászati tilalom felfüggesztését.

Heincz Pál: A kérdéssel kapcsolatban előadja, hogy a rendelet már megjelent és bár a közellátási szempontok célszerűvé tennék a nyíltvizeken a tilalom felfüggesztését, de a halmak is szükséges, hogy pihenőt adjunk. A Földművelésügyi Miniszter Úr két hónapban szabhatja meg az általános tilalom idejét, tekintettel azonban a nehéz közellátási viszonyokra a halászati tilalmat idén egy hónapban állapította meg. Nem tartaná helyesnek, ha ezzel a kérdéssel éppen az Országos Halászati Egyesület foglalkozna.

Répássy Miklós: Ahol jó kezekben van a halászat, ott nincs szükség halászati tilalomra, mert ugyanis óvják a halakat. A piacot kellene inkább ellenőrizni, hogy ikrás halat ne lehessen árusítani. Akkor egyáltalán nem kellene halászati tilalom. Azonban a tilalom felfüggesztésének kérése elkésett, mivel a bérlőknek a halászati társulat útján kell kérelmüket idejében előadni.

Corchus Zoltán: Tekintettel arra, hogy a kérés elkésett és nem volna remény az eredményes közbelépésre, ezért javasolja, hogy a Választmány ne foglaljon állást.

A Választmány a javaslatot tudomásul veszi.

Több tárgy nem lévén az Elnök az ülést berekeszti.

K. Gy.

Jegyzőkönyv

felvétel az Országos Halászati Egyesület 1943. évi március hó 30-i választmányi üléséről.

Jelen voltak: *Corchus Zoltán* alelnök, *Antalfy Antal*, *Báldy Bálint*, *Csernyus László*, *Heincz Pál*, *Illésy Zoltán*, *Illik Viktor*, *Kováts Miklós*, *Köhler Géza*, *dr. Maucha Rezső*, *Nyáry János*, *dr. Purgly Sándor*, *Répássy Miklós*, *Tóth Kálmán*, *dr. Unger Emil*, *Uzoni László* és ifj. *Zimmer Ferenc* választmányi tagok, ifj. *dr. Szabó Zoltán* szerkesztő, valamint *Kontur György* kir. műszaki tanácsos.

Kimentették magukat: *Corchus Dezső*, *Cserháti Sándor*, *Iklódy-Szabó János*, *Tóth József* és id. *Zimmer Ferenc*.

Corchus Zoltán alelnök megnyitja az ülést és megállapítja a határozatképességet.

1. Közgyűlés előkészítése.

Elnök: bejelenti, hogy gr. *Jankovich-Bésán Elemér*, valamint ő maga is, a közgyűlésen bejelenteni kívánják lemondásukat és ennek okairól ott kíván részletesen beszámolni.

Felkéri a Választmányt, hogy a megüresedő tisztségek betöltésére tegyen javaslatot. A februári 17-i választmányi ülés az elnök személyére vonatkozólag gr. *Jankovich-Bésán József* személyében egyhangú javaslatot tett. A két alelnöki állásra, valamint a megüresedő választmányi tagsági helyek betöltésére indítványozza jelölő bizottság kiküldését.

A Választmány a jelölő bizottság elnökévé felkéri *Répássy Miklóst*, tagjaiul pedig *Heincz Pált*, *Illésy Zoltánt*, *dr. Raskó Pált* és *Uzoni Lászlót* kéri fel.

A jelölő bizottság nevében *Répássy Miklós* a választmánynak egyhangú javaslatot tesz: az elnök személyére gr. *Jankovich-Bésán Józsefet*, az alelnöki székbe pedig *Manninger G. Adolfot*, valamint *dr. v. Paluzsaj Lászlót* ajánlja. A 3 megüresedő választmányi tagsági helyre pedig *Corchus Zoltánt*,

dr. Goszthony Mihályt és gr. Jankovich-Bésán Elemért ajánlja.

A Választmány a jelölőlő bizottság javaslatát egyhangúlag elfogadja.

2. 1943. évi költségvetés.

Kontur György ismerteti az 1943. évi költségeloirányzatot. A költségvetés tárgyalásánál lesz mód a tagdíj emelésére vonatkozó korábbi választmányi ülés határozatát is indítványozni. A Választmány változatlanul elfogadja és jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjeszti az előirányzatot.

3. Számvizsgáló bizottsági tagok kijelölése.

A Választmány a régi számvizsgáló bizottság kijelölésére tesz javaslatot, azzal a módosítással, hogy a lemondott Lindmayer Antal helyébe dr. Jaczó Imrét javasolja.

4. Csillagfürt ügy.

Kontur György: A korábbi választmányi ülés elhatározta, hogy körlevéllel fordul a kiutalásban részesült tógazdákhoz annak megállapítása érdekében, hogy a csillagfürt leszállítása mi módon történt. A körlevelek kimentek és válaszok most érkeznek be. Ettől függetlenül a Hüvelyes és Olajosmagkiviteli Egyesülettől is kikértük a szállítási igazolványokra vonatkozó összeállítást. Megállapítható, hogy Corchus Zoltánnál, a Sumonyi Tógazdaságnál, gr. Esterházy tatai uradalmánál és Szeged sz. kir. város Fehértó-i tógazdaságánál mutatkozik nagyobb hiány. A 450 vagon csillagfürt teljes egészében történő leszállítása érdekében több irányban is történt intézkedés.

Bejelenti továbbá, hogy a tógazdaságok részére igényelt csillagfürt vetőmag kiutalása tekintetében a Közellátásügyi Miniszteriumnak a Földművelésügyi Miniszterium javaslatot tett.

Antalfy Antal javasolja, hogy a jövőre a csillagfürt szétosztására egy szövetséget létesítsen az egyesület, mert egyesek igen szemetes árut kaptak.

Elnök kifejti, hogy az egyesület ilyen szervezetet felállítani nem képes, azonban a szétosztást ma is az egyesület végzi. Felkéri Kontur György kir. műszaki tanácsost, hogy a hiányzó csillagfürt tételek szétosztására vonatkozólag a Hüvelyes és Olajosmagkiviteli Egyesülettel továbbra is maradjon érintkezésben. Az idő előrehaladott voltára való tekintettel az ügyet kéri szorgalmazni.

5. Köszénkátrány szétosztása.

Kontur György: A halászok részére ez évben összesen 105 ezer kg. köszénkátrányt sikerült biztosítani. Az Ipari Anyaghivatal a jövőben csak a mi igazolásunk alapján ad kiutalást. Januártól kezdve több mint 40 halásznál kérvény futott be az Ipari Anyaghivatalhoz, amelyet minthogy egyesületünk nem igazolta, az Anyaghivatal el akart utasítani. Sikerült az utolsó pillanatban az igénybejelentéseket felülbíralni és az igényelt mennyiségek egy részét kiutalni.

Elnök köszönetét fejezi ki a fáradozásért.

6. „Halászat” lap kitüntetésének átadása.

dr. Unger Emil bemutatja a Szaksajtó Kiállításra a „Halászat” lap által nyert bronzérmet és átadja Répássy Miklósnak, aki előtte hosszú éveken át szerkesztette a lapot. Répássy Miklós az új szerkesztőnek, ifj. dr. Szabó Zoltánnak adja át megőrzésre a bronzérmet.

ifj. dr. Szabó Zoltán: A bronzérem átvételével kapcsolatban megköszöni a neki előlegezett bizalmat. Feladata és célja ugyanaz lesz, mint nagynevű, széleslátókörű, nagytudású elődjének. A lap színvonalának megőrzése, annak lehető emelése, hivatásának biztosítása lesz a célja, hogy összekötő kapocs legyen a tudományos és gyakorlati, valamint a kereskedelmi és gazdasági téren. A feladat és cél megvalósítása érdekében saját erejét, készségét és lelkesedését nem tartja elegendőnek. A munkatársak és az olvasótábor közreműködésén kívül az egyesület, a választmány és a kulturális bizottság támogatása is fontos. Mint a „Halászat”-nak sorban a negyedik és korban a legfiatalabb szerkesztője örömmel veszi át elődétől és mesterétől a felelősséget. Munkáját Isten nevében kezdi el és kéri ehhez az Országos Halásznemzeti Egyesület jóindulatát és támogatását.

Választmány tudomásul veszi a bejelentést.

Több tárgy nem lévén, Elnök berekeszti az ülést és figyelemzeti a választmány tagjait a délután 5 órakor tartandó közgyűlésre.

K. Gy.

TAGDÍJEMELÉS.

Egyesületünk április 30-i évi rendes közgyűlése az eddig 12 P-ben megállapított tagdíjat évi 15.— P-re emelte fel. Kérjük t. Tagjainkat, hogy mindazok, akik ezévi tagdíjukat

még nem rendezték, 15.— P-t fizessenek be az Egyesület 10.094-es csekkszámújára. Akik ez évben már a 12.— P tagdíjat befizették, azoktól a 3.— P tagdíj különbözetet kérjük utólag beküldeni.

A köztisztviselők továbbra is 50%-os mérsékelt tagdíjat fizetnek.

K. Gy.

RÉZGÁLIC ÚJABB ÁRMEGÁLLAPÍTÁSA.

A Budapesti Közlöny március 18-i számában jelent meg a 20.300/1943. K. M. sz. rendelet a rézgálic árának újabb megállapítása tárgyában. Ennek alapján a rézgálic legmagasabb gyári ára forgalmiadóvaltsággal és csomagolással együtt 275—276 pengő, viszonteladói ára gyári csomagolásban legalább 75 kg vétele esetén 100 kg-ként 286.— P. Fogyasztói ára kg-ként 3.— P.

K. Gy.

Ujdonságok—Vegyések

Halpusztítások.

A «Vadászújság» mult évi augusztus hó 25 én megjelent 24. számában «Halorzás, vadorzás» címen Vásárhelyi István tagtársunk tollából cikk jelent meg, melyből a következő a halászatot közlő részről érdeklő részt közöljük.

«A Balatoni Halásznemzeti Társulat 1942. évi rendes közgyűlésén egy igen szomorú és megszívlelendő bejelentés hangzott el, amit érdemesnek tartok szószerint is közölni. Gelencsér P. javasolta, hogy «a társulat kérje fel a leventék parancsnokságát, hogy szigorúan tiltsa meg az ívó halak orvhalászatát a leventék lapjában és a rádió leventefélőre keretében oktassa ki a leventéifjúságot az ívó halak tömeges pusztításának nagy nemzetgazdasági kárára, valamint arra, hogy ívó halak pusztítása a magyar leventékhez méltatlan, szégyenletes cse'ekedet. Ha ennek ellenére is tettené'rnék a leventéket orvhalászatban, akkor azokat szigorú és elrettentő büntetéssel sújtsa.»

Indokolásában előadja, hogy «úgy a saját megfigyelése, mint a Balaton több pontjáról beszerzett értesülése azt bizonyítják, hogy a Balaton partján oly nagy mértékben burjánzó orvhalászatot 60-80 %-ban leventékötele fiatalok követik el. Miután valószínűleg az ország más részein is ez a helyzet, a javasolt intézkedések végrehajtása a nemzetgazdaságunkat is károsan befolyásoló nagymérvű halpusztítás megállítására alkalmasnak látszik. Erre annál inkább szükség volna, mert a leventékre — fiatalokorúak lévén — a bíróságok büntetést nem szabnak ki, legfeljebb megdorgálják őket.»

A javaslat azon részének, hogy «valószínűleg az ország más részein is ez a helyzet» tökéletesen igaza van. Én megtoldhatom még azzal, hogy bizony nemcsak az ívó halakkal úzik a halorzást, hanem vidékünkön pl. egész éven át és még hozzá nemcsak leventék, hanem cserkészek is. Mondhatom, hogy ez ellen már mindent megpróbáltam, de eredményt egyáltalán nem tudtam elérni. Úgy, hogy ezek miatt pl. a Szinva alsó szakasza, halásznemzeti szempontból jóformán semmit sem ér, mivel a régebben világhírű pisztrángállományát ezek a fegyelmetlen és vásott suhancok már teljesen tönkretették. Egész éven át reggeltől estig, sőt még éjjel is, horoggal, kézzel és zsigonnyal fogják. Sőt még kiscsigolyós fegyverrel lövik is. Elfogásuk pedig majdnem lehetetlen. De ha mégis nagyritkán egy-egy kézre is kerül, az az ember szemébe röhögve kijelenti, hogy «úgysem büntetik meg» s így másnap újra folytathatja áldásos(?) tevékenységét, a köz nagy kárára. Ószintén mondom, már igen-igen időszerű volna ennek a kérdésnek országos rendezése a fenti javaslat szerint.»

Foglalkozik továbbá a cikk még a fiatalokorúak vadorzásával, főleg pedig az úgynevezett kiscsigolyós fegyverekkel úzótt visszaélésekről és felhoz eseteket, amikor ezeknek a kiscsigolyós fegyvereknek még emberéletek is áldozatul estek.

Mult év augusztus hó 15-én Szilágysomlyóra utaztam és ahogy elhagyta a vonat Sarmaságot, ahol át kellett szállnom, hogy utazásom célját elérhessem, még Szilágysomlyó előtt, Somlyógyórtelek állomása után, ahol a vonat egy jó darabon közvetlen a Kraszna parlján halad, egyszerre csak azt látom, hogy a meglehetősen megduzzadt és nagyon zavaros Krasznában hosszú póznára erősített kosarakkal halásznak (nem leventék vagy cserkészek, hanem) ruházatukról itélve odaváló román lakosok. El lehet gondolni, hogy egy ilyen vesszőkosárral, melynek fonása eléggé sűrű, mennyi és milyen apró halakat fognak. En ezen a rövid szakaszon, körülbelül fél kilométernyi hosszan, hármát láttam kosárral, egyet pedig egy kisebb, meglehetősen sűrű szemű esempelyes emelőlálóval halászni.

Ezen utazásomat megelőzőleg többször jártam már Szilágysomlyón, úgy a mult évben, mint ez évben is, de halászni sem kosárral, sem lálóval egyszer sem láttam, igaz, hogy a Kraszna sem volt úgy megáradva, mint most és vize sem volt zavaros, hanem tiszta.

Bárhon járok, mindenütt megfigyelem a halászati lehetőségeket és megérdeklődöm a halászati viszonyokat és ezért egy alkalommal megtudakoltam az ottani halászati bérlő címét, fel is kerestem őt és elbeszélgetve vele aktuális halászati ügyekről, megtudtam, hogy a Krasznát ő 90 kilométer hosszan bérlő, de a területet kisebb szakaszokra osztva, albérlébe adja és hogy szeretne a Krasznába törpe harcsákat betelepíteni.

Látva ezt a fennebb említett kosarakkal való halászatot, illetve halpusztítást, felkerestem az ottani halászat már említett bérlőjét, hogy elmondjam a látottakat és felkérjem, hogy intézkedjen, hogy az ilyen törvénybe ütköző halpusztítás azonnal megszűnjön, de sajnos, a bérlővel nem találkozhattam, mert hazájától látol katonai szolgálatot teljesít, míg neje valami tanfolyamot hallgatva, Kolozsváron tartózkodott.

Tekintettel arra, hogy nekem még aznap, mely történelesen épp vasárnap volt, vissza kellett utaznom és ezért legnagyobb sajnálatomra nem tudtam érintkezésbe lépni az ottani hatóságokkal és felkérni őket, hogy tegyenek lépéseket ennek a halpusztító halászati módnak betiltására, illetve megszüntetésére.

Bernáth István.

Árjegyzés- A Halértékesítő és Halbizományi Rt.-től, gr. Jankovich Elemér halmagykereskedésétől, valamint Zimmer Ferenc halmagykereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint 1943. évi márc. hó folyamán a nagybani halárak kg-ként az alábbiak voltak:

Élőponty	— — — — —	P 3'55—3'90
Jegelt ponty	— — — — —	P 2'20—3'40
„ harcsa	— — — — —	P 5'00—7'50
„ kecsge	— — — — —	P 5'00—5'50
„ fogas süllő	— — — — —	P 7'00—8'00
„ csuka	— — — — —	P 2'30—5'00
Kárász	— — — — —	P 2'00—3'20
Fehérhal	— — — — —	P 1'00—3'00
Balaton fogas I. osztályú	— — — — —	P 8'10
„ „ II.	— — — — —	P 7'30
„ „ III.	— — — — —	P 6'90
„ „ IV.	— — — — —	P 6'50

K. Gy.

A lap kiadásáért felelős: ifj. dr. Szabó Zoltán.

Halbizományi és Halértékesítő Rt. A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22. **Levélcím:** Budapest 4, postafiók 271. **Távirati cím:** Tógazdaságok. **Telep és iroda:** Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36. **Elárúsítóhely:** Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36. **Szállítási iroda:** Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16. — Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsődrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassülökrát.

Felhívjuk a lapunk mélyen tisztelt cikkíróit és munkatársait, hogy cikkeiket eszentül a szerkesztőség címére (Orsz. m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet Budapest, II. Herman Ottó-út 15.) küldjék, tehát ne a szerkesztők nevére vagy lakására juttassák el.

Lapzárta minden hónap 1-én. Az ezután beérkező cikkek közlemények már csak a következő számba kerülhetnek.

32 éves, nem katonaköteles, 15 éves gyakorlattal rendelkező halász mester állást keres bármikorra. Haltenyésztésben, tógazdaság vezetésében és erdőéri teendőkben jártas. Cím: Györök János, Bicske, Tisza István-út 46.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ADÁM MIKSA R.T.-NÁL, BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65. Fiókuzet: VII., Thököly-út 16 szám. A Keleti pályaudvar indulási oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

Gróf Jankovich-Bésán Elemér

HALNAGYKERESKEDÉSE

Iroda: Budapest, Ferenc József rakpart 17. Tel.: 186—299. Üzlet: 185—484. Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 185—273.

Sumonyi tógazdaság Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben. Telefon: 185—740. Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok.

Veszünk ez év július hó második és augusztus első felében való átvételre 100—150 g, fele I A és fele I B élő pontyot. Kívánatra megfelelő előleget adunk vagy a szükségelt haltakarmányt kifizetjük.

ZIMMER FERENC, HALKERESKEDELMI R.-T.
Budapest, IX., Gönczy Pál-utca 4. Telefon: 185-448.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

Telefon: Iroda: 185-0-71. Üzlet:
185-5-84. Budapest, IX.,
Közp. Vásárcsarnok.

VESZÜNK!

20—40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes pikkelyes PONTYI VADÉKOT, ab Balaton. Mennyiségi és minőségi átvétel bizottság által Siófok vagy Fonyód kikötőben. Ajánlatok a BALATON HALÁSZATI R.-T. SIÓFOK címére.